suum. Unde sequit: a Quia anima/sensualis. b Eius: id est diuitis. c In vita ipsius/tm. d Bñdicetur/a domino/bñdictione sinistrę. In vita enim benedicit: ⁊ in morte maledicit: Sicut ille cui dictũ est Lucꝰ.xvj.g. Recordare: quia recepisti bona in vita tua: ⁊ laçarus similiter mala: nunc autem consolat/tu vero cruciaris. Uel/Benedicet/ab homini/bus. Pꝰ. Beatũ dicte runt populũ cui hęc sunt. Uel/Bñdicet/ab ipso: sm q alia littera habet: Quia aię suę i vita sua bñdicet. Et cõpetẽter dicit: Benedicet: non dicit benefiet illi/nisi tm in dictione: sm q diues tm benedixit animę suę. Lucꝰ.xij.c. dicens: Anima habes multa bona reposita in annos plurimos. Sed multũ aliter cõtigit ei i re ⁊ operatione: sm qd ibi sequitur: Stulte hac nocte repetent animã tuã a te. Sed verius dixisset: Anima habes nulla vl pauca bona reposita: quia sm illud Job.xxiiij.d. Pauit sterilem ⁊ quę non parit: ⁊ viduę bene non fecit. Econtrario Prouerb.xj.c. Benefacit animę suę vir misericors. Tertia causa est: quia sũt mercẽnarij. Unde dicit: e Confitebit tibi cũ benefeceris ei: id est laudabit te o deus. Zach.xj.a. Benedicet deus: diuites facti sumus. Gregorꝰ. Illa vox in tribulatione deum non inuenit/quę eum in trãquillitate cõtempsit. Nos enim in omni statu debemus laudare ⁊ benedicere deum. Tob.iiij.d. Omni tempore benedic deũ. Job.xiij.c. Etiã si occiderit me in ipso sperabo. Quarta causa est: quia sunt imitatores paternorum scelerum. Unde sequit: f Introibit/imitando: g Usq; in pgenies patrum suorum. Quicquid enim pater eiꝰ acquisiuit/siue per fraudẽ/siue p vsuras/siue per rapinas: ipse totuꝫ vult obtinere ⁊ retinere quasi iure hęreditario: ⁊ etiam in aliis vitiis quę viderunt tales filij in suis patribus imitant eos: Et sicut dicitur Matth.xxiij.d. implent mensuram patrum suorũ: Et patrẽ sequit sua proles. Sed quos sequũt in culpa/sequent etiam in pęna. Unde addit: h Usq; in eternũ non videbit: id est nunq; videbit: i Lumen id est deũ: quia hic cęcus est cęcitate mentis: ⁊ transibit ad tenebras exteriores. Unde Augustinꝰ. A somno tenebrarũ interiorum transibunt ad tormenta tenebrarũ exteriorum. Uel de pęna inferni legi potest totus versus: Introibit vsq; in progenies patrũ suorum: id est ad eos descendet in infernum. Et bene dicit: Introibit: quoniã pęna inferni semper est in ingressu: quia vt habet Job.xxiiij.c. Trãsiet ab aqs niuium ad calorem nimium. Eccli.xvij.a. Cum cõsummauerit homo/ tunc incipit. Et tãgunt quattuor pęnę malorũ in infernо futurę. Prima est/ horrẽda societas/cum dicit: Progenies. Et dicit pluraliter/propter multitudinẽ. Prouer. ix.d. In profundis inferni cõuiuę eius. Secũda pęna est/dolor de amicis: quam tangit/cum dicit: Patrum. Lucꝰ.xvj.g. Habeo enim quinq; fratres ꝛc. Volebat enim diues damnatus: vt fratres eius ad infernũ venirent/ne de eorum societate magis cruciaret. Tertiũ/est pęnę eternitas: quę notat cum dicit/ Usq; in eternũ. Quartũ/est tenebrę palpabiles: qd notat cum dicit: Non videbit lumen. Sap.xvij.b. Ignis nulla vis poterat illis lumẽ prębere. Sed hęc omnia venient homi propter insipientiam. Unde iterum replicat causam/dicens: k Nõ cũ i honore esset nõ itellexit. Job.iiij.d. Quia nullꝰ intelligit/i eternũ peribũt. Esa.v.d. Propterea populꝰ meus ductus est captiuus: quia nõ habuit scientiam. Uersus aũt iste supra habitus est/ ⁊ diffuse expositus: ⁊ ideo nõ oportet iterum exponere.

† Pꝰ.143. Al. † pgenie

Aliter

Quattuor pęne malorum in inferno

a Quia aia eius in vita ipsius
b bñdicet: cõfitebit tibi cũ bñ-
c fecerit ei. Introibit vsq; i pro-
d genies patrũ suorũ: vsq; i eter-
e nũ nõ videbit lumẽ. Homo
f cũ in honore esset nõ intelle-
g rit: cõparatus ē iumẽtis: ⁊ insipi-
h entib⁹/ ⁊ similis factꝰ est illis.
i
k

Psalmus asaph.

Deus deorũ dõ (XLIX minꝰ locutꝰ ē: ⁊ vocauit trã. A solis ortu vsq; ad

Al. tinc in Ma

secũdũ bñ intitulat: quia i eo sancti gaudebũt. Et qz etiam in p̃senti vita malis videtur illusio loqui de die iudicij: sm illud Geñ.xix.c. Visus ē eis q̃si ludens loq. Intẽtio est monere ne ad sacrificia legalia redeamꝰ. Modus. Tripertitꝰ est psalmꝰ. In p̃ma parte agit de vtroq; christi aduentu. In secũda pte christꝰ loquit ⁊ monet vt relictis sacrificijs pecudũ: fiat sacrificium laudis: ibi: Audi popule meus. Tertio ostendit quorum sacrificia reprobent: ibi: Peccatori. Dicit ergo/ l Deus deorũ: id est factor deorũ/ vel sanctorũ/ vel excellentissimꝰ deorũ. i. Corꝰ.viij.b. Et si sunt dij multi ⁊ dñi multi: nob tm vnꝰ est iste deꝰ deorũ. m Dominꝰ/ dominãtiũ. i. Timoth.vj.c. Rex regũ ⁊ dñs dominãtiũ. n Locutus est/ p se ⁊ p apostolos. o Et vocauit terrã. i. habitantes terrã: Metonymia est: non tm partẽ terrę: sed totã terrã. p A solis ortu vsq; ad occasũ: id est ab oriente vsq; ad occidẽtẽ: qz in omnẽ terrã exiuit sonꝰ eorũ: ⁊ i fines orbis terrę verba eorũ. Et cõmendat hic christũ multipliciter. Primo a natura/cũ dicit: Deus. Secũdo ab excellẽtia operũ/cum dicit: Deorũ. Tertio a potentia/cũ dicit: Dominꝰ. Quarto a liberalitate/cum dicit: Locutus est. Liberalitas enim magna fuit q tantus dominꝰ proprio ore ita benigne voluit loqui abiectis ⁊ vilis cõditiõis homib⁹. Quinto a benignitate qua vocauit gentes ad regnũ/cũ dic: Et vocauit terrã. Sexto ab amplitudine vocatiõis/cũ dicit: A solis ortu ꝛc.

Dominꝰ asaph/ qui cõstitutus est cantor i templo: vt habet j. Paralꝰ.vj.c. et.xvj.b. Uidet enim q eque bene deberet intitulari ex nomie alterius: q̃ nõ cantandi: sed portꝰ flendi vel terrẽdi alios haberet officiũ. Solutio. Etiã sm aduentũ

Partitio psalmi

Allegorice

Pꝰ.18. Cõmẽdatio christi

Post ostendit

Moraliter/hoc dicitur terrenis hominibus: l Deus deor domin⁹ locutus est: ⁊ vocauit terrã. i. terrenos. q. d. qui i terrenis morant per amorẽ/excusationẽ nõ habẽt: quia /deus deor domin⁹/omniũ: vocauit eos ꝓbo ⁊ exemplo ad cõtemptũ terrenor. Iere.xxij.g. Terra/terra/terra: audi sermonẽ dñi: Ecce trina citatio. Prima est naturalis corruptio/quę cõtinua est. Secũda est infirmitas accidẽtalis. Tertia est pemptoria. i. ipsa mors. Deut.xxxij.a. Audiat terra verba oris mei. Cum ergo vocauerit terrã: si nõ venit: nõ eam excusabit ignorantia: sed damnabit cõtumacia. Job.xv.c. Si non venissem ⁊ locutus non fuissem eis/peccatũ non haberent: Nũc autem excusationẽ nõ habent de peccato. Unde in Pꝰ. non ignorantes: sed furibundi dicunt: vbi dicit: Furor illis sm similitudinẽ serpẽtis: sicut aspidis surdę ⁊ obturãtis aures suas. Sic ipsi ad modũ aspidis obturãt aures suas: terra. i. amore terrenor: ⁊ cauda. i. vana spe pęnitẽdi in fine: ne efficaciter audiãt dominũ vocantem ad cõtemptũ mũdi ⁊ terrenorũ. Et licꝫ dñs cõtẽnat ab eis: ipse tamẽ nõ dedignat nec vocare desistit: sed vocat: p A solis ortu. i. ab infantia in qua nascit eis sol gratię p baptismũ. q Usq; ad occasum. i. vsq; ad mortem: in qua occidit eis sol. i. omis spes gratię ⁊ venię. Ad quid autẽ vocat: Ad iustificationẽ in pręsenti: ⁊ glorificationẽ in futuro: sicut dicit Ro.viij.f. Quos vocauit/ hos ⁊ iustificauit: quos autẽ iustificauit/illos ⁊ magnificauit. Et supra dicit in eodem: Quos p̃destinauit cõformes fieri imaginis filij sui/hos ⁊ vocauit. Et sic relinquit q vocat eos ad hoc vt cõformes sint in gloria imagini filij sui: sm qd dicit. j. Job.iij.a. Mõdũ apparuit quid erimus: Scimus autẽ qm cũ apparuerit/similes ei erimꝰ. Sed qui ad hãc

Moraliter

Pꝰ.57.

* pulchritudinẽ

Expositio Pꝰ.XLIX.

Deus deorũ dñs. Titulus. Psalmus asaph. Asaph interpretatur latine congregatio: grece synagoga. Est g̃ sensus: Psalmus/iste/puenit asaph: id est synagogę/quę hic loquit sm partẽ sui fidelem de muta-

Allegorice

Post ostēdit ordinē vocationis: quia a iudeis incepit. Unde dicit: a Ex sion: id est ex iudeis. b Species decoris eius: id est pulchritudo. s. miracula ⁊ opera excelsa. Alia littera habet: De sion perfecto decore. Esaie. ij. a. et Michee. iiij. a. De sion exibit lex ⁊ verbum domini de hierusalē: Quia primo p̄dicatus est in hierusalem: et de hierusalē exierunt apostoli qui christum prædicauerūt. Vel Species decoris: id est humanitas/ quę dicitur species: quia per eam visus est hominibus: Et est decoris/ propter ĩmunitatem a peccato. Vel Species decoris: in via est fides/ quę habetur de christo: sed decor in patria est ipsa fruitio visionis dei. Unde Esa. xxxiij. c. Regem in decore suo videbunt.

Moraliter.

* pulchritudinē voluerit peruenire/ oportet q̄ primo habeat mundā vitam ⁊ bona opera. Unde sequitur: a Ex sion species decoris eius: supple procedit. Sion interpretat speculū siue speculatio: ⁊ significat mundiciā vitę. Sicut enim mulier in speculo se respicit: ⁊ cum maculā cognoscit/ lauat vel abstergit: Sic homo debet se intus in ꝓscientia respicere ⁊ maculas aquis lachrymarū lauare: et sic fiet mūdus. Item sion interpretat semen eius: ⁊ significat bona opera/ quę debemus seminare vt metamus in vita ęterna. Gal. vlti. b. Quę seminauerit homo/ hęc et metet. Et quid sit seminandum/ subiūgit: Bonū autem facientes non deficiamus: tempore em suo metemus/ nō deficientes. Sic ergo ex sion: id est ex speculatione nr̄ę conscientię ⁊ semine bonorū operum procedit: et sequet in nobis/ species decoris eius/ in quo ei assimilabimur: vt dicū est. Nota q̄ deus multipliciter dicit. Dicit enim deus natura: sicut hic: et Gen. j. a. In principio creauit deus cęlum ⁊ terram. Item dicit deus acceptiōe. Ps. Ego dixi dij estis. Item nūcupatione. Ps. Omnes dij gentiū dęmonia. Item p̄latione. Exod. xxij. d. Dijs non detrahes. Item dominatione. Exod. vij. a. Ego cōstitui te deū pharaonis. Item etiā est notandū q̄ deus multipliciter loquit homini siue vocat hominē: scz per inspirationem. Job. iiij. c. Porro ad me dictum est verbum absconditū: et quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij eius. Item per p̄dicationē. Roma. viij. f. Quos prædestinauit/ hos et vocauit. Item per p̄missionem. Job. xiij. d. Vocabis me ⁊ ego respondebo tibi. Item per largitionem bonorū. Prouerb. j. c. Vocaui ⁊ renuistis. Item per tribulationem. Luc. xiiij. e. Exi in vias ⁊ sepes et compelle intrare. Item per pęnę alienę ostensionem. Ps. Dedisti metuentibus te significationem: vt fugiant a facie arcus. Versus: Felix quem faciūt aliena pericula cautū. Item per sanguinis aspersionem vel ostensionē. Heb. xij. f. Sanguinis aspersionē melius loquētē ꝯ abel. Esaie. lxv. a. Expandi manus meas tota die ad ppl̄m incredulū. Habito de primo aduētu: secḡ de secūdo. c De⁹ manifeste veniet/ ad iudiciū. De⁹. Alibi dicit. s. Matth. xxiiij. c. Videbunt filium hominis venientē. Qd̄ hic dicit: manifeste: ibi dicit/ videbunt. Hic autē vocatur/ deus: et ibi/ filius hominis: In quo notat q̄ est ⁊ deus ⁊ homo christus qui iudicatur⁹ est. Et vere/ d Manifeste veniet: fm qd̄ dicitur Matth. xxiiij. b. Sicut fulgur exit ab oriente ⁊ apparet vsq̄ in occidentem: ita erit aduentus filij hominis. In primo autem aduentu non manifeste venit: sed sub nube carnis latuit. Et licz fuerit manifestus homo: nō tamē de⁹ manifest⁹ fuit: sed sicut dicit Esa. xlv. c. Vere tu es de⁹ absconditus. Et vere iste q̄ veniet iudicatur⁹/ nō tm̄ deus: sed ⁊ homo est: Vñ addit: e Deus noster: venier. s. Noster q̄ conformitatē naturę: os de ossibus nostris: et caro de carne nostra. Unde Esaie. vij. c. Et vocabit nomen eius emanuel. f Et non silebit. In primo aduentu tacuit coram pilato: sicut dicit Esa. liij. c. Quasi agnus coram tondente se obmutescet ⁊ nō aperiet os suū. Silet etiam modo deus quantū ad quosdam: quos permittit currere per campos licentię: fm qd̄ infra dicit: Hęc fecisti ⁊ tacui. A quo silentio orat Ps. libera/ rari/ dicēs: Deus meus ne sileas a me: ne quādo taceas a me:

a occasū: ex sion spēcies decoris eī⁹. De⁹ manifeste veniet: de⁹ nr̄ ⁊ nō silebit. Ignis in ꝓspectu eī⁹ exardescet: ⁊ i circuitu eī⁹ tempestas valida.

et assimilabor descendentibus in lacum. q. d. si silueris ero similis descēdētibus in lacum. In futuro autē iudicio/ non silebit: quia vt habet Soph. j. d. dies illa erit dies tubę et clangoris. Et quanto magis tacuerit ante: tanto fortius tunc loquetur. Unde Esa. xlij. c. Tacui/ semper silui/ patiens fui: q̄si parturiens loquar: quę aspere ⁊ acute ⁊ cū maxima anxietate loq̄r. De q̄ asperitate Ps. Ipse liberauit me de laqueo venātiū ⁊ a ꝥbo aspero: Quod ꝓferet cū dicet reprobis: Ite maledicti in ignē ęternū: Matth. xxv. d. Posset aūt quęri: q̄ sūt signa aduēt⁹ eī⁹: Ecce manifestū signū. g Ignis in cōspectu eī⁹ exardescet. Prędcedet em ignis materialis: q̄ cōburet superficiē trę ⁊ aera: quātū ascēderūt pctā hoīm/ ⁊ fum⁹ idolatrię. Hic ignis erit iustorū illumīatio: ⁊ purgabit si qd̄ purgandū inuenerit/ vehēs eos in ęternā beatitudinē: Inuoluet autem malos/ ⁊ eorum erit vehiculum in infernum. Astabūt angeli quasi messores separantes malos a bonis: ⁊ grana a paleis. Et hoc est: Ignis exardescet/ malos inuoluens/ et bonos purgans. In conspectu eius: id est in prędsentia eius Ps. Ignis ante ipsum prędcedet: et inflammabit in circumitu inimicos eius. Malach. vlti. a. Ecce dies veniet succensa quasi caminus: ⁊ erunt omnes superbi ⁊ omnes faciētes iniquitatē stipula: et inflammabit eos dies veniens. ij. Pet. iij. c. Elementa calore soluentur. Et dicit Chrysostomus: Cum magno territu fluuius igneus rapidus absorbebit terram. Vel sic/ Ignis in conspectu eius exardescet: id est ꝓspiciet a malis ⁊ reprobis/ terribilis rancḡ ignis. Esa. xxx. f. Ecce nomen domini venit de longinquo: ardens furor eī⁹ ⁊ grauis ad portādum. k Et in circuitu eius tempestas valida. Tempestas ista/ erit iudicatio ex inspirato veniens ad modū tempestatis. Valida: quia cito separabit paleas a granis: sicut tempestas fortis: quę erit/ in circuitu eius: id est in sanctis iudicantibus/ ⁊ angelis ventilātibus/ ⁊ malos a bonis separantibus: qui dicunt esse circuitus eī⁹: quia sancti cum eo sedebunt/ ⁊ angeli assistēt. Vel sic: Tempestas valida: id est damnatio erit illis qui sunt/ in circuitu eius: id est in malis. Boni sūt in deo/ quasi in centro: Ipse enim est centrum omniū. Mali ꝥo sūt/ in circuitu eius/ non accedentes ad eum per recta opera. Ps. In circuitu impij ambulāt. Et alibi: Deus me⁹/ pone illos vt rotā.

Ps. 81. Ps. 95. Ps. 59. Tertius Allegorice De secūdo aduentu

† Ps. 90. † De igne p̄cedente iudicū

Ps. 11. Ps. 82.

* Aduocauit cęlū

c Deus manifeste veniet. Moraliter pōt hoc exponi de tertio aduentu. Est enim primus aduentus quo venit in mūdum/ ad redemptionē. Secūdus quo veniet ad iudicium ad remunerationē. Tertius quo venit in animā iusti ad consolationem. De primo et secundo/ habitum est supra in hoc psalmo. De tertio. Job. xiiij. c. Ad eum veniemus et mansionem apud eū faciem⁹. De quo etiā potest hoc dici: Deus manifeste veniet: quia cum mentem hominis visitat/ eandem illuminat ⁊ exhilarat. Job. vij. d. Visitas eum diluculo. Cum autem ibi venerit/ non statim recedit: sed manet/ nisi expellatur per peccatū. Unde dicit: e Deus noster: quem scz possidere ĩ perpetuū possumus. Propter hoc dicit Job. xiiij. c. Mansionem apud eum faciemus. Et cum ibi manebit: f Non silebit: sed loquet ad cor eius: vt dicit Osee ij. c. Ducam eam in solitudinē ⁊ ibi loquar ad cor eius. Ps. Audiam quid loquatur in me dominus deus. Verba autem eius non sunt tepida: sed ignita: Juxta illud Ps. Ignitum eloquium tuum vehementer. Vñ bene addit: g Ignis/ charitatis: h In conspectu eius: id est in aīa quā ipse conspicit. i Exardescet. Cant. c. v. b. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est. Ps. Ignis a facie eius exarsit: carbones succensi sunt ab eo. Quos autem accendit per amorem: cōmonet ad pęnitētiā. Unde addit: k Et in circuitu eius tempestas: id est conturbatio ad pęnitentiā. l Valida: id magna. Ps. Via mea turbata est valde. Vel/ Valida. i. valēs ⁊ pdens hoī ad salutē. ij. Cor. vij. c. Quę em fm deum tristicia est/ pęnitentiā in salutē stabilē operat.

Ps. 84. Ps. 118. Ps. 17. Ps. 6.

* Aduocauit cęlū de sursū

Allegorice ✠ a ¶Aduocauit cęlũ. Nota q̃ ĩ ꝑncipio psalmi tangit citatio: ibi: Locutus est ⁊ vocauit terrã. Secundo forma et schema iudicij: ibi: Deus manifeste veniet. Hic aũt tangit testes. Unde dicit: Aduocauit. i. aduocabit: b ¶Cęlũ de sursũ: id cęlestes angelos. d ¶Et terrã: id ẽ hoies. Uel ¶Cęlũ. i. bonos iudicaturos. c ¶De sursum/vl' desuper: id est sup sedes duodecim. Et terrã: id est iudicãdos. Uel ¶Cęlũ: id est omnes bonos simpliciter. ¶Et terrã: id est omnes malos simpliciter. Roma. xiiij. b. Omnes stabimꝰ ante tribunal christi. Et ad quid aduocabit? e ¶Discernere: id est vt discernat: vel vt ipsi discernant: f ¶Populũ suũ: a nõ suo. Et bñ dicẽ: discernere/nõ videre: q̃ etiã mali licẽ iudicent/tamẽ discernent. Hiere. xxv. f. Gladiũ ego voco super omnes habitatores terrę. Uel ¶Cęlum et terrã: ad litterã. Deut. xxxj. g. Inuocabo cęlum ⁊ terrã in testimoniũ cõtra vos. Hęc autẽ aduocatio erit ministerio angelorũ: et ideo ad eos cõuertit sermonẽ: ⁊ dicit: g ¶Congregate/O vos angeli messores: h ¶Illi. i. ad honorẽ eius. s. dei. i ¶Sanctos eius/ omnes. s. iustos. Hęc congregatio prefigurata est/Deũ. xlix. a. Congregamini ⁊ audite filij iacob: audite isrl' patrem vestrũ. Esa. xliij. b. Omnes gentes cõgregatę sunt simul. k ¶Qui ordinant: id est ordinauerunt. l ¶Testamentũ eius super sacrificia: id est nouũ sup vetus. Hoc faciũt illi qui eligunt sequi magis paupertatẽ ⁊ tribulationes/q̃ diuitias quę ꝑmittebant in lege sacrificãtibꝰ. Uel sic/Ordinant testamentũ eius: id est reputant ꝑmissa dei esse super sacrificia: id est sup opera sua: ꝓm illud Roma. viij. d. Non sunt cõdignę passiões huiꝰ temporis ad futurã gloriã/quę reuelabit in nobis. Uel ¶Qui ordinant ⁊c. id est q̃ dicunt prę̃miũ sequi post laborẽ: Hic est ordo rectus. Et posset aliquis excusare se de ignorantia/nisi esset eis iudiciũ venturũ annũciatũ: Unde addit: m ¶Et annũciabunt cęli: id est viri spirituales. n ¶Iusticiam eius/qua discernet bonos a malis/reddens vnicuiq̃ ꝓm qd meruit. o ¶Quoniã deꝰ iudex est. Si em̃ purus homo iudex esset: posset falli vel corrumpi vel vinci: ⁊ sic impediret iusticia. Sed deus est iudex/q̃ nec falli nec corrũpi/nec superari poterit. Pṡ. Deꝰ iudex iustꝰ fortis ⁊ patiens.

Pṡ. 7.

Al. tnõ hz tde

Al. tiustos

Al. tdisponũt

a Aduocauit cęlũz tdẽ sursũ:
b c d e f g h i k
⁊ terrã discernere populum
suum. Congregate illi tsanctos eius: qui tordinãt testa-
l m n o p
mentũ eius sup sacrificia. Et
annũciabunt cęli iusticiã eiꝰ:
q
qm deꝰ iudex est. Audi po-
pulꝰ meus et loquar israel:

Moraliter ✠ a ¶Aduocauit cęlum de sursum ⁊ terram discernere populum suum: id est faciet vt contemplatiui de contemplatione descendant ad iudicandum infirma carnis suę: Et vt terra. i. actiui/a terrenis actibus ad iudicandum semet ascendãt. Et ita quasi in medio cõueniant ⁊ occurrant sibi actiui ⁊ cõtemplatiui: cum isti descendant de monte cõtemplationis: ⁊ illi ascendãt de valle actiõis: vt vtriq̃ seipsos discutiant ⁊ iudicent. Hoc bene significatũ est in hoc q̃ rachel et lia cõiunctę sunt iacob. Rachel em̃ contemplationẽ: lia actionem significat. Jacob autẽ qui interpretat luctator: siue supplantator: significat iudiciũ quod suplantat ⁊ extirpat vitia: ꝓm illud Prouerb. xx. b. Rex qui sedet in solio iudicij/dissipat omne malũ intuitu suo. Jacob ergo/rachel ⁊ liam sibi copulat: quia ⁊ cõtemplatio ⁊ actio iudiciũ debet habere q̃si maritũ: q̃ vtrãq̃ regat ⁊ custodiat. Et ipsę ab eo ꝓcipiant paruulos: qui cum creuerint/patriarchę fiant. i. motus humilitatis qui puniant ⁊ perducant ad fastigium ęternę sublimitatis: quia qui se humiliat exaltabit. Hoc est ergo quod dicit: Aduocauit cęlum: id est cõtemplatiuos. c ¶De sursum: id est de contemplatione d ¶Et terrã: id actiuos/deorsum: e ¶Discernere populũ suum: id vt discernant ⁊ iudicent multitudinem cogitationũ/ locutionum/ et operationũ suarum. Job vij. c. Suspendiũ elegit anima mea: id est iudicium in quo inter cõtemplationẽ ⁊ actionem quasi inter cęlum ⁊ terram anima seipsam iudicans/se suspendit in patibulo pęnitentię/ne tãdem suspendat in patibulo gehennę: Sicut docet apostolꝰ. j. Corinth. xj. g. Si nosmetipsos iudicaremus/nõ vtiq̃ iudicamur. Et quia nullus de se debet prę̃sumere: sed sanctorum suffragia postulare: Ideo bene sequit: g ¶Cõgregate illi sanctos eius: vt ipsi simul pro nobis intercedant: Sic faciunt illi qui dicunt letanias. Hoc etiam facit ecclesia/quę festum omniũ sanctorum simul celebrat. Unde posset hoc esse thema in festo omniũ sanctorum. Congregatę sunt ⁊c. Nõ enim dominꝰ vni sancto forsitan negaret/ omnibus congregatis ⁊ orantibus/ nõ negaret: sicut ĩ claustris q̃ cõuentꝰ totꝰ petit aliq̃d ab abbate: nõ est cõsuetudinis vt patiantur repulsam. Similiter quãdo omnes ciues eiusdem ciuitatis vel oẽs barones eiusdẽ regni petũt aliq̃d a rege: nõ de facili negat eis: sicut habet. j. Regl. xiiij. g. q̃ totus israel cõgregatus/ionathan de morte eripuit. Per ionathan intelligitur peccator: qui cõtra vetitum dei patris comedit mel siluestre: id est delectationem: quę siluestris est/quando non est de deo/aut de spiritualibꝰ. k ¶Qui ordinant ⁊c. sicẽ sup expositum est. p ¶Audi populꝰ meus ⁊c. Secũda ps: in qua docet quid sit sacrificandũ: ⁊ quid non. Superius tetigit de primo aduẽtu: ⁊ de secũdo plenius tractauit/ ostẽdens quę in eo erunt: Hic autem explicat quę in primo aduentu facta fuerit. s. abolitio legaliũ ⁊ substitutio euangelij. Et q̃ magna dicturus erat: ideo hortatur primo populum vt audiat/ dicens: Audi/Uox est domini: de quo supra dixerat propheta: Deus deorũ dominꝰ locutꝰ est: Hic aũt determinat quid locutꝰ est. Hoc. s. Audi populꝰ meus: qui meꝰ es: quia te elegi a principio: ⁊ legem meã tibi dedi: ⁊ de te carnem sumpsi. Et ideo quia meus es/audire me debes. q ¶Et sic/loquar/tibi/israel/ cum audire incęperis: quia sic dicit Eccli. xxxij. a. Ubi auditus non est/non effundas sermonem. Israel autem frequenter sumit in prophetis ꝑ iudęis. Unde ✠ et alibi in Pṡ.

Allegor

Moralit

p ¶Audi populus meus ⁊c. Moraliter dicit clericis ⁊ religiosis. Ipsi enim sunt populus domini peculiaris. Omnes em̃ hoies generaliter sũt populus dñi ratiõe creationis: ⁊ ratione recreationis: ⁊ ratione dominatiõis. Oẽ tũ ad creationẽ dicit Job. xij. a. Omnia q̃ sub celo sũt/mea sũt. Oẽ tũ ad recreationem dicit. j. Corinth. v. d. Empti estis precio magno. Oẽ tũ ad dominationẽ/Esa. xlix. a. Seruus meus es tu israel. Populus autẽ domini specialiter dicunt clerici ⁊ religiosi/ ratione horum trium/ et ratione familiaritatis. Deut. vij. a. Populus sanctus es domino deo tuo: te elegit dominus deus tuꝰ/vt sis ei populus peculiaris de cũctis populis qui sunt super terram. Propter hoc dicit eis: Audi populus meus: id obedi mihi. q ¶Et loquar israel: id ẽ tibi qui debes me videre in cõtemplatione. Audi/cõtra surdos. Israel/contra cęcos. Esa. xlij. c. Surdi audite/⁊ cęci intuemini ad videndũ. Quis cęcus nisi seruus meus: ⁊ surdus/nisi ad quẽ nuncios meos misi? Populus/contra dispersos q̃ schismata ⁊ lites. Hiere. l. c. Bzex dispersus israel/leones eiecerunt eos: id est motus superbię: Heus: id est quietꝰ. Esa. xxvj. d. Uade populus meus: intra in cubicula tua: nõ ad forũ. Baruch. iij. b. Audi isrl' ꝑcepta vitę. Hiere. xxvj. d. Audite vocem dñi dei vestri: ⁊ pęnitebit eum mali q̃d locutꝰ est aduersus vos. Et bene dicit primo: Audi populꝰ meus: et postea/loquar: quia ad hoc q̃ dominꝰ loquat eis/oportet q̃ sint populus domini per segregationẽ ab actibus ⁊ curis sęcularibus scõm quod dicitur/Osee. ij. c. Ducam eam in solitudinem et ibi loquar ad cor eius. Item oportet q̃ audiat: id est q̃ obediat: q̃ inobedientes abominat. Prouerb. iij. d. Abominatio domini omnis illusor: ⁊ cum simplicibus sermocinatio eius. Illusor est q̃ nomen vel habitũ vel gestũ sãctitatis ꝑtẽdẽs: ꝑcepti dñi ⁊ ꝑlati sui inobediẽs ẽ. Matth. xxvij. d. Genu flexo illudebant ei. Simplices ꝓo sunt obedientes. Unde dicit beatus Bersi. Subditis nõ licet discernere: sed simpliciter obedire. Talibus ergo solitarijs ⁊ obedien-

✠ tibus loquit

Ps. 115. a Et testificabor tibi. i. testimonio scpturarū ⁊ miraculoꝝ tibi ostēdā. Quid: Hoc b De⁹ de⁹ tu⁹ ego sum. q. d. deus omniū sum p potentiā qua omnes creaui: sed deus tuus/ ppie: quia tibi ꝓmissus in ꝓphetis. Et notaḡ hic trinitas per hoc q̄ bis dicit: de⁹ deus: et tertio/ ego sum/ qd̄ est nomē ꝓpriū deitatis. Exod. iij. d. Ego sum q̄ sum: Hoc est nomen meū. De hoc testimonio. j. Joh. iiij. c. Nos vidimus/ ecce israel: ⁊ testificamur qm̄ pater misit filiū suū saluatorem mūdi: nō tm̄ iudicem. Et possent dicere iudēi: q̄ deus noster es: ideo offerre tibi debemus sacrificia. Ad qd̄ respondet:

Al. ꝓper sacrificia tua

a ⁊ testificabor tibi/ b deus de⁹
c tu⁹ ego sū. Mōnti sacrificijs
d tuis arguam te: holocausta
e autē tua i cōspectu meo sunt
f g semp. Nō accipiā de domo

h tua vitulos: nec de gregib⁹
i tuis hircos. Qm̄ mēe sūt oes
k l m n o p q r s †ferē siluaꝝ: iumēta i mōtib⁹
⁊ boues. Cognoui oia volatilia celi: et †pulchritudo agri

c Non in sacrificijs tuis arguam te. Hoc ꝓncipaliter exponi potest cōtra quosdā religiosos: qui illa ad quē tenent de ꝓcepto regulē vel p̄lati/ omittunt: et quēdā faciūt singularia ad quē non tenent. Hēc autē singularia dicunt sacrificia non holocausta: quia in faciendo illa/ nō se totos offerūt: quia saltem ꝓpriam volūtatē retinēt. Et ideo non placent deo illa sacrificia. Hoc est q̄ dicit: Non in sacrificijs tuis arguaꝝ te: si omittas ea.

Al. †bestie silue: pecora

d Holocausta autem tua: in q̄bus totum offers cum ꝓpria voluntate:

Al. †species

e In conspectu meo sunt semper: id ē mihi placēt. Holocaustū ꝗ ppie ē obediētia: vbi isaac dilect⁹ fil⁹ offert i holocaustū. Sacrificiū ꝗ est singularitas/ siue i ieiunio/ siue i vigilijs et hmōi: q̄ de ꝓpria volūtate ꝓcedunt. j. Regl. xv. e. Melior ē obedientia q̄ victime. Esa. lviij. a. Quare ieiunauim⁹ ⁊ nō aspexisti: humiliauim⁹ animas nostras ⁊ nescisti: Et respōdet dominus: Ecce in die ieiunij vestri inuenit volūtas vestra. Hoc etiā est quod sequit: f Nō accipiā de domo tua: id est de religione tua: h Vitulos. Per vitulū qui nullo iugo premit: significat hic inobediētia siue inobediētes. Per hircos qui habent exterius asperitatē i pelle: significat hypocrisis: de quib⁹ dicit: i Nec de gregibus tuis: id est de cōgregratiōibus ⁊ cōuentibus: k Hircos: id hypocritas. Cōtra hēc duo vitia dicit apostolus/ Col. iij. d. Non ad oculum seruientes quasi hominib⁹ placentes: hoc est contra hypocrisim: sed i simplicitate cordis timentes dominū: hoc est contra inobedientiā. l Quoniā mēe sunt omnes ferē siluarum: iumenta in montibus ⁊ boues. Per ferās siluarū/ significant heremitē: ꝗm quod de ipso dño dicit Marci. j. b. Erat q̄ cum bestijs ⁊ angeli ministrabant ei. ij. Machab. v. d. Judas machabeus secessit in desertum locū ibiq̄ inter feras vitam in montibus cum suis agebat: et fēni cibo vescentes demorabant ne participes fierent coinquinationis. n Iumenta/ sūt/ prelati q̄ portāt subditos. Job ix. b. Sub quo curuant q̄ portant orbē. Et habitant/ o In montibus: id ē in dignitatib⁹. p Boues/ sūt theologi: qui arāt terram corporū suorum per pēnitentiā: ⁊ triturāt sacram scripturam. Job. j. c. Boues arabant ⁊ asinē pascebāt: id est rudes laici. Hēc igitur omnia sunt domini: ꝗm illud Deut. x. c. Domini dei tui celum est: et celū celi ⁊ terra/ ⁊ omnia quē in eis sūt. q Cognoui omnia volatilia celi. Per volatilia celi significant contemplatiui: quia vt dicitur Phil. iij. d. Cōuersatio eorū in celis est. Quos bene cognouit dominus: quia frequēter veniūt ad curiam suam: ⁊ stant in cōspectu eius. Et ideo sunt ab eo cogniti ⁊ approbati. Et nota q̄ per tria cognoscit homo. s. ex nomine/ ex facie/ ex voce. Nomine: vt Exod. xxxiij. d. Noui te ex nomine. De facie et voce simul. Cant. ij. d. Ostēde mihi faciem tuam: sonet vox tua in auribus meis.

Per tria cognoscit hō

Ps. 23.

Mystice

Moraliter.

* tibus loquit dominus i cordibus eorū. Loquar. Loqui est hominis rationalis: non brutorū vel paruulorū. Eccli. xxxij. a. Loquere tu maior natu: decet enim te primū verbū. Quidam libēter audiunt latratus canū: id est detractorū. Alij cantus sirenarum: id est adulatorū. Esa. xiij. d. Respondebūt ibi vlulē i edibus ei⁹: sirenē in delubris voluptatis. Pauci sunt q̄ deū loquētem velint audire. Unde etiā israel dicit: Exo. xx. c. Non loquat nobis deus. Deut. v. c. Quid est ois caro vt audiat vocē dei viuētis: a Et testificabor tibi/ in ꝓscientia tua. Testificabor. Hiere. xxix. f. Ego sum testis ⁊ iudex/ dicit dnis. j. Job. v. b. Hoc est testimoniū dei qd̄ maius est: qm̄ testificat⁹ ē de filio suo. b Deus deus tuus ego sum. Roma. viij. c. Ipse spūs reddit testimoniū spiritui nostro q̄ sumus filij dei. Ps. Vacate ⁊ videte quoniā ego sum deus.

Ex volatu ꝓtemplationis. Ps. Volauit/ volauit super pennas ventorū. Ps. 17.
Ex penna. Ps. Pennē columbē deargentatē. Pennē eorū sunt nigrē. Ps. 67.
Ex voce: columba gemit. Esa. lix. b. Quasi columbē meditantes gememus.
Cognoscit autē auis
Ex rostro: columba habet rectū: aquila curuū. Job. xxxix. d. Ubicūq̄ fuerit cadauer adest.
Ex pedibus: id est ex affectibus curuis.
Ex cibatione. Columba granum/ aquila carnes comedit.
Ex prēdatione: accipiter/ archidiaconus.
Ex cantu: alauda/ religiosus.

s Et pulchritudo agri mecū est. Per pulchritudinē agri/ significat honesta vita laicorum: qui sūt agri colendi: et diligentia ⁊ sollicitudine prelatorū ⁊ prēdicatorū. Ut Cant.

Allegorice ✠ causa est: quia nō indiget eis ad necessitatē. Vñ addit: a Si esuriero nō dicā tibi. s. q̄ pascas me. Loquit p synęresim: qz non pōt esurire: Et iō / nō dicā tibi: b Eēm. i. qz / Me est / non alteri: c Orbis terrę ⁊ plenitudo eius. i. oēs creaturę. Quinta causa est: qz non indiget eis ad nutrimentū. Vñ dic: d Mūqd mādducabo carnes taurorū / ac si essem esuriēs: e Aut sanguinē hircorū potabo / vt sitiens: Iudicl. xiij. c. dixit manue: faciam tibi hędū de caprīs. Cui respondit angel: Si me cogis: nō comedā. i. q̄uis me cogas.

a mecū ē. Si esuriero nō dicā
b tibi: me est eēm orbis terrę et
d plenitudo ei. Mūqūid man/
e ducabo carnes taurorū: aūt
sāguinē hircorū potabo: Im
f g h i k l m n o p mola deo sacrificiū laudis: ⁊
redde altissimo vota tua. Et
iuoca me in die tribulatiōis: ⁊
eruā te ⁊ honorificabis me.
Dctori aūt dixit de: q̄re tu
eius nō est integer: sic affect hypocritę in plura diuisus est. Eccli. xxj. c. Cor fatui q̄si vas cōfractū. Osee. x. a. Diuisū est cor eorū: nūc iteribūt. Itē vocē balantē habet sic ouis: sic hypocrita ꝓba simplicia. Gen. xxvij. c. Vox quidē vox iacob ē: sz man / man sunt esau. Itē barbā habet ꝓlixā: sic hypocrita / ad litterā / in signū sanctitatis. ij. Regl. xix. d. Miphibosetb venit illotis pedib ⁊ intonsa barba. Miphibosetb interpract os ꝓfusionis / vel os ignominię / vel os verecūdū. Item libidinosus est: sic hypocrita. Zach. x. a. Sup hircos visitabo. Itē cauda ei ē breuis: sic finis hypocritę velox. Job. xx. a. Saudiū hypocritę adinstar pūcti. Itē corū est aptū sotularib ⁊ vtrib. Corū hypocritę / est exterior ꝓuersatio: q̄ vtilis est alīs: ⁊ munit pedes. i. affect eorū: ⁊ si esset interi munditia cordis: possent recipe vinū grę. Matth. ix. b. Nō mittūt vinū nouū in vtres veteres. Itē lacte caret: sic hypocrita dulcedine cōsolatiōis / etsi increpationes habeat. Qd ꝓphetatū est Osee. ix. c. vbi dicit: Da eis dñe vbera arētia: supple sine lacte ꝓsolatiōis. Itē fetet: sic hypocrita: ꝓm illd Matth. xxiij. c. Vę vob hypocritę q̄ estl sicut sepulchra dealbata: q̄ a foris parēt homib specciosa: intus aūt plena sunt ossib mortuorū ⁊ oī spurcitia: Sic ⁊ vos a foris quidē paretis hoīb iusti: int aūt pleni estis hypocrisi ⁊ iniqtate. Itē hircus emitte bat i desertū / deferēs scripta peccata ꝓpli: Leuitl. xvj. e. Sic fit ō hypocrita: Lenit eēm ⁊ attenuat peccata hoīm: ⁊ assumit sup se: ⁊ sic mittit in desertū inferni. Itē ruminat: sic hypocrita multos psalmos ruminat in ore. Matth. vj. b. Putant in multiloqo se exaudiri. Sz in multiloquio eorū peccatū nō deerit: Prouerb. x. c. Postea dicit quid religiosus debeat facere ⁊ offerre: f Immola deo sacrificiū laudis. Hoc eēm est officiū religiosorū: sic dictū est supra: ibi: Bndicā dominū in omni tempore: semp laus eius in ore meo. j. Sacrificiū laudis honorificabit me. Immola deo / non mūdo. g Sacrificiū / nō bouis: sed h Laudis. Sed quō pōt immolari laus? Mūquid pōt occidi? Nō. Sed lauda occisū. ij. Paral. xxix. g. Offerte victimas ⁊ laudes in domo dñi. i. in ecclesia / nō in lecto vel coqna. i Et redde altissimo vota tua: q̄ tria sūt. s. votū castitatl / pauptatis / ⁊ obediētię. Eccs. v. a. Si qd vouisti deo: ne morēris reddere ⁊c. l Et inuoca. i. int in eccl'ia voca: vel int i pscia: vel in te voca. Eccli. ij. c. Quis inuocauit illū ⁊ despexit eū? Qm pi ⁊ misericors est de. m Iade / veritatē / viā / vitā / iusticiā / sanctificationē / sapientiā / redēptionē. j. Corl. j. d. In christo iesu q̄ fact ē nobis sapiētia ⁊ iusticia ⁊ sctificatio ⁊ redēptio. Job. xiiij. a. Ego sū via / veritas ⁊ vita. n In die tribulatiōis. i. tēptatiōis. Hiere. xxx. a. Temp tribulatiōis ē iacob. o Et eruā te / a tēptatiōe. Gen. xxxij. c. Erue me de manu fratris mei. i. fomitis vl diaboli. Zach. iij. a. Mūqd nō iste torris ē erut de igne: pcl. s. q̄ iā incipiebat cōburi. p Et honorificabis me / nō te: sed me / nō ingrat. Prouer. iij. a. Honora dñm de tua suba. q Peccatori aūt ⁊c. Tertia ps vbi ostēdit a quib sacrificiū nō vult deus. s. a peccatoribus. Cōtinuatio. Supra dixerat: Immola deo sacrificiū laudis: Sz qz hostia oblata a peccatore nō est accepta deo: ne peccator hoc sibi ꝓcipi credat: dicit: q Peccatori aūt dixit de: q̄re tu / talis / enarras iusticias meas? Peccator est: q̄ in peccato morat: vel q̄ in peccato notori est. Et talis ꝓdicare non debet.

Exo. xix. b. Bestia

Mystice ✠ a Si esuriero. Esurit etiā dñs i pauprib esuriētib: ⁊ esurit nr̄az salutē: qz sic dī. j. Timoth. ij. b. vult oēs hoīes saluos fieri.

Allegorice f Immola deo ⁊c. Ostēso q̄ sacrificia pecudū nō placent ei / ostēdit qd sacrificari velit. Vñ dic: Immola deo sacrificiū laudis. Qd duplex ē. Unū voluntariū: qd dat itelligi / cū dic: Immola ⁊c. Aliō ē votiuū: de q̄ addit: i Et redde altissimo. i. deo: k Vota tua / q̄ vouisti. Vouete ⁊ reddite dño deo vō. Postea ostēdit / q̄ sint ꝓmia istorū sacrificiorū. Primū est liberatio: de q̄ dicit: l Et inuoca me. i. intus voca. Quid eēm valet strepit labiorū / vbi cor ē mutū? n In die tribulatiōis. i. in aduersitate. Greg. Os qd ꝓsperitas claudit / aduersitas aprit. Vñ: Ad dñm cū tribularer clamaui. o Et eruā te. i. liberabo te. Secūdū est honor: Unde addit: p Et honorificabis me. i. causa honoris mihi eris: dādo exēplū alīs vt me honorēt: Et p hoc honorabilis eris mihi. j. Regl. ij. f. Quicūq honorificauerit me: glorificabo eū: qui autē cōtemnūt me / erunt ignobiles.

Pš. 75.

Pš. 119.

Moraliter ✠ vij. d. Egrediamur i agrū / cōmoremur in villis. Egrediamur ad ꝓdicandū / cōmoremur ad cōfessiones audiendū. Hęc igit oīa dñs habet / ⁊ i his delectat. Et hic loquēs ad religiosum supstitiosum ⁊ singularē ea ꝓponit ei / vt eū ad hūilitatē verę obediētię iuitet. Vñ adhuc ad eū loquēs dic: a Si esuriero nō dicā tibi / tali. s. singulari. i. in tuis singularitatib nō delectabor / nec reficiar: sed potius i suprādictis hominibus: Quia b Me est orbis terrę ⁊ plenitudo ei. i. multos ibi habeo in quib delector. Simile dixit ad heliam: qui dicebat. iij. Regl. xix. c. Derelictus sum ego solus. Et dominus dixit ei: Dereliqui mihi in israel septē milia virorū q̄ non curuauerūt genua ante baal. q. d. ne ꝓsumas de te: qz multos alios bonos habeo qui mihi seruiūt: qz si ꝓsumas vel tibi gloriā appetas: nō te accepto. Vñ ⁊ sequit: d Mūquid mādducabo carnes taurorū aut sanguinē hircorum potabor? id ē / mūqd delectabor in maceratione supborū / q̄ p tauros: aut hypocritarū / qui p hircos designant? Notādę sunt autem ꝓprietates hirci his versib. Lana / cibus / visus / sanguis / caro / cornua / fętus: Hostia / mōs / vitis / dens / pes / vox / barba / libido. Cauda breuis / corū sotularib vtribus aptū. Lacte caret / fetet / emissus / ruminat / hircus. Hęc oīa cōueniūt hypocritę. Ipse eēm extra portat lanā caprinā. i. signū pę nitentię: Et Exod. xxvj. c. dicit / q̄ tabernaculū tegebat sagis extra: sed intra erant res ꝓciosę. s. aurū / māna / vrna / virga / thus / aromata redolētia: Sed sub sagis hypocritarū nō sunt nisi stercora. Itē cibus hircorū / est amare frondes: ⁊ hypocritarū detractiones. Job. xxx. a. Qui rodebāt in solitudine: ⁊ mādebant herbas ⁊ arborū cortices / ⁊ radix iunperorū erat cibus eorū. Itē acute vident: sic hypocritę mala aliorum. Eccli. xiiij. b. Oculus malus ad mala. Itē sanguis hirci frāgit adamātē: ⁊ lingua hypocritę etiā virum cōstantē. Prouer. xv. a. Lingua placabilis lignū vitę: q̄ aūt īmoderata est / cōteret spm̄. Itē caro ei ē dura. i. carnalitas obstinata. Hiere. xxx. c. Dura facta sunt peccata tua. Itē cornua hz excelsa. i. supbiā elatam. Daniel. viij. b. Hirc habebat cornu insigne. Itē fętus ei ē bon: ⁊ hypocritę q̄nq̄ bona docēt: qz licz ipsi vadāt in infernū / docēt tū alios ire i cęlū. Et ē miraculū: ꝓm qd dicit Numeri. xxvj. b. Factū est grāde miraculū vt choze peunte / filij eius nō pirent Itē ex

Proprietates hirci ꝓueniētes hypocrite Deu. 9. a.

De voto. per tuas

Al. tpce.

Al. terin et glorific

3. q. 7. 4. idē testat

Tertia par

Pš. 33.

Exo.xix.b. Bestia q̃ tetigerit montẽ/ lapidabiť.i.hõ bestialiť viuẽs:montẽ.i.sacrã scripturã. Roma.ij.a. In q̃ aliũ iudicas teipsũ cõdemnas. Et nota q̃ nõ dicit pẽnitẽti:sz peccatori: qz
Ps.50. postꝫ dauid pẽnituit/dixit: Docebo iniquos vias tuas. Sed dũ fuit ĩ peccato :dictũ est ei illud.j. Paral.xxij.b. Nõ potes edificare domum nomi meo tanto effuso sanguĩe coram me.
Vt.tis Domũ.i. ecclesiã per
tradictione p̃dicationẽ. Alia litte/ra hz: Cupido dixit
de⁹: ad tibi cũ nar
Vt.post te ratione mea: Quõ ẽ
Vt.tiamul contra q̃stuarios pẽ/dicatores: ⁊ cõtra oes

a enarras iustitias meas: ⁊ assumis testamentũ meũ †p os tuũ: Tu vero odisti †disciplinã et proiecisti sermones meos †retrorsuz. Si videbas furẽ †currebas cũ eo: ⁊ cũ adulte/

cupidos/siue pecunie/siue laudis. De cupidis p̃dicatoribꝰ dicit Greg⁹. Forte ideo cõtemptũ tpaliũ p̃dicant/vt ea soli habeant: Nã pauptatẽ p̃dicãt vt medicamentũ: sed eã fugiũt vt venenũ. a Quare tu enarras.i.exterꝰ narras ꝏ facto/nõ merito.q.d.qõ tu narras extra te est:qz nõ in corde/nec in ope habes illõ.q.d.sine vtilitate tua facĺ b Iustitias meas/q̃
Ps.18. sũt ꝏ p̃mũs bonoꝝ/⁊ pẽnis maloꝝ. Ps. Iustitie dñi recte le/tificãtes corda. Posset aũt fortassis dicere pctõr: Dñe iõ enarro:qz tu p̃cipis mihi/⁊ mittis me ad p̃dicandũ. Ũñ ꝯ hoc addit/dicẽs: c Et assumis testamentũ meũ ꝛc. Assumis sez p̃sumptuose ꝓpria auctoritate. Hiere.xxiij.e. Non mittebã eos/⁊ ipsi currebãt. d Testamẽtũ meũ.i. pmissionẽ ꝏ hereditate. Vel/testamentũ/tã vetus q̃ nouũ. In p̃mo testamẽto pmissus erat christ⁹ incarnãd⁹. In nouo aũt pmittit secũdũ qõ est vita eterna. e Per os tuũ.q.d.nõ meũ: De quo Hiere.xv.d. Si separaueris p̃ciosum a vili : q̃si os meũ eris. Glo.dicẽ: Per os tuũ/pollutũ. Eccli.xv.c. Nõ ẽ specio/sa laus in ore peccatoris: quia sez pollutũ est. Ideo necesse est predicatori purgare labia/ne sit vir pollutus labijs: ꝟm qõ dicit Esa.vj.b. Ve mihi: quia vir pollutus labijs ego sum. Et post addit: Et volauit ad me vnꝰ de seraphin/⁊ in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari/ et tetigit os meũ ⁊ dixit: Ecce tetigi hoc labia tua ⁊ auferet iniqtas tua/⁊ peccatũ tuum mundabiť. Per calculum/significat cõfessio:quia calculatio idem est qõ computatio:⁊ in cõfessione computat homo deo. Et sicut calculꝰ de altari sumptus est in quo semp ardebat ignis:sicut dicitur Leuitĺ.vj.b. sic confessio a charitate debet procedere. Prouerb. xxv.b. Mala aurea in lectis argenteis:qui profert verbũ ĩ tempore suo. Hoc competit predicatoribus. Mala aurea sũt poma matura:que sũt aurei coloris: verba.s.ornata ⁊ matura: Lectus argẽteꝰ/ scriptura vel cõsciẽtia cãdida ⁊ mũda. Postea ostendit multa peccata/quare deus non recipit sacrificiũ laudis a talibꝰ. Primũ est superbia. Unde dicit: f Tu vero/ assumis testamentũ per os tuum:sed non facis. Tu/ipse: g Odisti disciplinã/ non dare alijs:sed recipere ab alijs:qõ est signũ superbie:cũ tũ sit amabilis. Heb.xij.b. Fili noli negligere disciplinã dñi:neq̃ fatigeris cũ ab eo argueris: Quẽ em̃ diligit deus castigat. Et .j. In disciplina pseuerãte tanq̃ filijs vob se offert deꝰ: Quis em̃ filꝰ quẽ nõ corripit pater? Hiere.v.a. Attriuisti eos ⁊ renuerũt accipere disciplinã. Prouerb.xv.d. Qui abijcit disciplinã/despicit animã suã: Ergo multo fortꝰ q̃ odit. Ex quo q̃ odisti disciplinam/qua fronte vis esse magister? Et que ẽ hec disciplina? Prouer.xv.d. Timor domini disciplina sapientie. Timor autem non est superbis:quia proprũ est eorum presumere. Unde bene monet apostolus/Roma.xj.c. Noli altum sapere:sed time. Leuitĺ.xxvj.d. Si nolueritis recipere disciplinam: sed ambulaueritis ex aduerso mihi: ⁊ ego quoq̃ contra vos aduersus incedam/⁊ percutiam vos septies. Secundũ est abominatio ⁊ contemptus verborũ dei. Unde addit h Et proiecisti sermones meos retrorsum: cum deberes proijcere temporalia: ꝟm illud Phil.iij.c. Que retro sunt obliuiscens:ad ea que prioza sunt extendens meipsuz. Quidam proijciunt sermones domini/⁊ preponunt proprios quos adinueniunt. De quibus dicit Hugo. Omne animal diligit quod genuit/et placet ei fetus suus. Sed quidam prepo/nunt sermones aristotelis vel galieni. Neemie.viij.d. Filij eorum ex media parte loquebant acotice: et nesciebant loqui iudaice. Tertiũ est cupiditas. Unde sequit: i Si videbas furem:ad litteram: k Currebas cum eo/cõsentiendo/laudando/p̃siliũ p̃bendo/nõ impediẽdo/ ⁊ hmõi. Ũñ alia lr̃a habet: cõsentiebas: vbi nos habemꝰ currebas.

Mouẽ modis currit cũ fure
- Primo p iussionẽ. Matth.xiiij.a. Herodes tenuit iohannẽ ꝛc.id est iussit occidi.
- Secũdo p cõsiliũ. Job.xij.c. Adducit cõsiliarios in stultũ finem.
- Tertio p auxiliũ. Roma.j.d. Digni sũt morte non solum ꝛc.
- Quarto p adulationẽ. Esa.ix.c. Qui beatificant populũ istum ꝛc.
- Quinto p receptionẽ. Esa.iij.c. Rapina pauperis in domo vestra.
- Sexto p participationẽ. Esa.j.f. Principes tui infideles socij furũ.
- Septimo p taciturnitatẽ: qñ nõ monet furẽ: cum monitio posset pdesse. Deut. xxij.d. Lapidibus obruet.
- Octauo p nõ resistẽtiã cũ possit. De q̃ Aug⁹. Error cui non resistit approbat. Nec caret scrupulo societatis occultę/qui manifesto facinori desinit obuiare. Prouerb. xxiiij.b. Erue eos q̃ ducunt ad mortẽ ꝛc.
- Mono per nõ manifestationẽ furti. Matth. xviij.c. Ot si te nõ audierit ꝛc.

Qui autem istoꝝ teneant ad restitutionẽ/ quouis est versus:
Iussio consilium consensus palpo receptans:
Participans mutus/non obstans/non manifestans.

Multi sũt fures
- Primo mali p̃lati: Hi furant aĩas deo. Joh.x. a. Qui nõ intrat p ostiũ in ouile ouiũ sed ascẽdit aliũde:ille fur ẽ ⁊ latro. Et ibidẽ.b. Omnis quotq̃t ante me venerũt/fures sũt ⁊ latrones.
- Secũdo scholares: Hi furãt quaternos socijs. Hiere.xxiij.f. Ecce ego ad ꝓphetas dicẽ dñs qui furant verba mea vnusq̃sq̃ ꝓximo suo.
- Tertio principes: Hi furant res subditis. Esa. j.f. Principes tui infideles socij furum.
- Quarto omnes sunt fures qui audiũt in ecclesia furta interrogari ⁊ celant ea. Prouer.xxix.d. Qui cũ fure participat/odit animã suã/adiurantẽ audit/⁊ nõ indicat.
- Quinto fures sunt inuidi q̃ alienã famã furant. Eccli.v.d. Sup furem est ꝓfusio ⁊ pẽnitẽtia: et denotatio pessima sup bilinguẽ.
- Sexto fures sunt q̃ ab ipsis furibꝰ scienter dona vel elemosynas nisi ĩ arta necessitate recipiunt. Ũñ Greg⁹. Cauere debemꝰ ne ab illis munera recipiamꝰ q̃ de lachrymis pauperũ congregãt diuitias/ne simꝰ socij furũ/⁊ dicat nobis: Si videbas furẽ currebas cũ eo.
- Septimo fures sũt ipsi auari: q̃ danda retinẽt.

Unde sup illud Lucĺ.xj.f. Qõ supest date elemosynam: dicit Amb. Memo qõ cõe est ꝓprũ dicat: plus q̃ sufficit sumptũ violẽter est obtentũ. Aug⁹. Qui rẽ sibi collatã celauerit: furti iudicio cõdẽnet. Quicq̃d aũt habẽt diuites/collatũ est eis a dño/vt sint dispẽsatores eius ⁊ pauperes pascant.

Fur
- Corporalis.j. Pet.iiij.d. Nemo vestrũ patiat quasi homicida aut fur.
- Spũalis. Job.x.a. Qui ascẽdit aliũde fur est ⁊ latro.
- Diabolus. Lucĺ.xij.e. Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret ꝛc.
- Dies iudicij.j. Thessal.v.a. Dies domini sicut fur in nocte ita veniet.

Quarto rẽpendit eos de luxuria/cũ subiungit: a Et cũ adulteri portionẽ tuã ponebas.i.socꝰ ⁊ particeps eorum eras. Prouerb.j.b. Sortes mitte nobiscũ: marsupiũ vnũ sit oĩm: fili mi ne ambules cũ eis. Osee.vij.a. Omẽs adulterãtes q̃si clibanꝰ.s.intus ardens/extra sordẽs. Leuitĺ.xxvj.d. Trademini ĩ hostiũ manꝰ.s.dęmonũ: ita vt decẽ mulieres in vno

clibano coquāt. Heb. vlti. a. Fornicatores ⁊ adulteros iudicabit deus. Eccli. xix. a. Qui se iūgit fornicariis nequā erit. Sūt aūt q̄dā adulteri spūales: q. s. corrūpūt sacrā scp̄turā. ij. Cor. ij. d. Mō sum⁹ sic plurimi adulterātes verbū dei. Ps. Eloqia dñi/eloqia casta. Itē adulteri sūt/q̄ sūt extra disciplinā. Heb. xij. c. Si extra disciplinā estis: ergo adulteri ⁊ non filij estis. Sap. iiij. a. Adulterinę plantationes nō dabūt radices altas.

Adulteri spūales qui sint

Ps. 11.

a ris portionē tuaz ponebas.
b Os tuū abūdauit malicia: ⁊
c lingua tua† cōcinnabat do-
d los. Sedēs aduersus fratrē
e tuū †lōq̄bar: ⁊ aduersus filiū
f matris tuę ponebas scanda-
g lū: hęc fecisti ⁊ tacui. †Existi-
h masti inique q̄ ero tui silis:
i arguā te et statuā ꝯ faciē tu-
k am. Intelligite hęc q̄ obliui-
l scimini deū: nequā rapiat ⁊ non
m sit q̄ eripiat. Sacrificiū lau-
n dis† honorificabit me: et† illic
o iter q̄ ostendā illi salutare dei.

Al. †amplexa est dolositatē 6. q. 1. c. ex merito

al. †detrahebas

Al. †Suspicat⁹ es iniquitatem

a Ps. Ponebas. Hic ponit quinque quę ponebat. Primum est dolositas. Secundum est detractio. Tertium est contumelia. Quartum est iniquitas. Quintum est peccatum. Primum est dolositas: de quo dicit: b Os tuum abūdauit malicia. i. maledictione. s. detractiōe. Prouer. xv. a. Os fatuorū ebullit stulticiā. Matth. xij. c. Ex abundātia cordis os loquit. j. Cor. vj. b. Maledici regnū dei nō possidebūt. Incōueniens aūt est eodē ore deū laudare ⁊ primū lacerare. Iacobi. iij. c. Ex ipso ore pcedit maledictio ⁊ bñdictio. Et sedk: Nūquid fons de eodē foramine emanat dulcē ⁊ amarā aquā? Prędicator debet ē os dñi: fm illud Hiere. xv. d. Quasi os meum eris. Et ideo nihil ab eo debet effluere nisi dulcedo: vt possit ei dici: Fauus distillans labia tua: Cant. iiij. c. Propk hoc dicit Hiero⁹. Felix lingua q̄ nō nouit nisi de diuinis componere sermonē. Secūdum peccatū linguę/ē adulatio. Unde addit: c Et lingua tua cōcinnabat dolos. i. cōponebat: dolos. i. dolosa verba: q̄ ipsi cōponunt vt placeāt. Ps. Linguis suis dolose agebāt. Et vere dolos: fm illud Esa. iij. c. Qui beatū te dicūt/ipsi te decipiunt. Cōcinnare aūt cōponere dicit: qz sicut dicit Strab⁹: Cinnus est gen⁹ cōpositiōis ex diuersis mixturis: Similik adulatores mixturā cōponunt: quia aliud dicūt/⁊ aliud sentiūt. Esa. xxxij. b. Fraudulēti vasa pessima sunt. Ipse enī cogitationes concinnat ad pdendos mites. Prouer. xij. c. Qui testis est repētinus/cōcinnat linguam mēdacij. Iob. vj. d. Ad increpandum tūn eloquia cōcinnatis. Sextū peccatū de quo arguit eum/est falsi crimis impositio. Unde sequit: d Sedens ⁊c. Ecce successio peccatorū: Quia cū fure currebat p⁹/nūc sedet cū detractore. Ibi labor/h̄ q̄es: vtrobiq̄ peccatū. e Loquebaris: nō dicit quid: vt intelligat oē malū qd̄ pōt. ij. Machab. iiij. a. dicit: Simon pecuniaz ⁊ patrię delator/loquebat male de onia. Septimū ē peccatū scādali: de quo adiūgit. f Aduersus filiū matris tuę ponebas scandalū. i. occasionē ruinę. Alia lra dicit: Fabricabas opprobriū. Eccli. xj. d. Attēde tibi a pestifero: fabricat enī mala. Sed notādę sūt hic multę peccati circūstātię. Sedens/Ecce studiū: Aduersus/ecce odiū: Fratrē tuū/ecce inhumanitas: Loquebaris/ecce detractio vel crimis impositio: Et aduers⁹ filiū/ecce oppressio: qz filij dicunt teneri: Matris tuę/ecce impietas: qz plus solent diligi fratres vterini q̄z q̄ ex solo patre geniti sūt: Ponebas/ecce malicia: ponere. s. quod deberet amouere: Scandalū/ecce offēsio: quia scādalon eq̄ocāt obex/impactio/casus. Fratrē tū intelligere possum⁹ omnē hoiem de p̄mo patre descendētē: Filiū matris/christianū quēlibet qui fil⁹ ē matris ecclesię. Hieb. vij. a. Uir fratrē suū venak ad mortē. j. Corinth. vj. b. Vos iniuriā facitis ⁊ fraudatis: ⁊ hoc fratrib⁹. Cōtra hęc p̄dicta ostendit bonitatē dei/dicens: g Hęc. s. p̄dicta peccata: h Fecisti ⁊ tacui/p patiētiā. Hęc fecisti: et ideo inexcusabilis es. Roma. ij. a. Inexcusabilis es o hō oīs qui iudicas eos qui talia agūt/⁊ facis ea. Et tacui: sed non tacebo. Esaię xlij. c. Tacui/semp silui/patiens fui: q̄si parturiēs loquar. Esa. liij. d. Omnē linguā resistentē tibi ī iudicio iudicabis. Qd̄ ⁊ ī sequēti ꝓsu dicit: i Existimasti o inique/eo q̄ tacui. k Ero tui silis. i. q̄ placeāt mihi mala tua: ⁊ q̄ cōsentiā eis. Ideo enī q̄ dñs patiēs est: pmittunt sibi iniq̄ impunitatē: sic dī Eccs. viij. b. Quia non pferk cito ꝯ malos sentētia: absq̄ vllo timore filij hoīm ppetrāt mala. Sz dñs q̄ patiēs ē/etiā redditor ē: sic dicit Eccli. v. b. Altissim⁹ ē patiēs redditor. Unde dicit l Arguā te/i iudicio/in furore meo: de q̄ supra: Dñe ne ī furore tuo arguas me. Alia lra h̄ hz: Ponā aī oculos tuos. Et nō ego sol⁹ arguā te: sed faciā te argui a peccatis tuis. Hoc ē qd̄ sequit: m Et statuā ꝯ faciem tuā/peccata: q̄ quasi q̄dā pson̄ apparebūt in iudicio accusantes pctōres. Hiere. ij. d. Arguet te malicia tua Eccli. xxxij. d. Suis insectationib⁹ arguek. Hiere. xiij. d. Ego nudaui femora tua ꝯ faciē tuā/⁊ apparuit ignominia tua ⁊c. His ostēsis monet ppba pctōres vt cōuertāt. Unde dicit: n Intelligite. i. int⁹legite/⁊ ī corde reuoluite. o Hęc/supradicta: qd dñs reprobet/qd reqrat ⁊ approbet: quō malos districte iudicabit: Vos pctōres: p Qui obliuiscimi deū. Hiere. ij. g. Ppls me⁹ oblit⁹ ē mei dieb⁹ inumeris. Eccli. xv. b. Uiri mēdaces nō erūt illi⁹ memores. Ps. Nō ē itelligēs aut reqrēs deū ⁊c. Esa. lvij. c. Ego tacēs ⁊ q̄si nō vidēs ⁊ mei oblita es. Et ideo dū vob licet/intelligite: q Neq̄ī. i. ne aliq̄ī. r Rapiat. i. rapi pmittat. s Et nō sit q̄ eripiat/de manu rapiētis. Job. v. a. Nō erit q̄ eripiat cui⁹ messē famelic⁹ comedet: ⁊ ipsū rapiet vir armat⁹. i. diabolus: De q̄ Luc. xj. c. Cū fortis armat⁹ custodit atriū suū. Et iuste nō erit q̄ eripiat: qz null⁹ pōt eripe nisi de⁹. Et qz ipe deū oblit⁹ ē ī sua pspitate: de⁹ ipsū obliuiscek ī sua necessitate: fm qd̄ dic Greg⁹. Hac aīaduersiōe pcutik pctōr: vt cū morik obliuiscak sui: q̄ dū viueret oblit⁹ ē dei. Sz quē de⁹ liberat/null⁹ pōt rape. Job. x. b. Cū sit nemo q̄ de manu tua possit eruere.

Ps. 6. e.

Al. †tibi

Al. †cōsiliū

Al. †ceruix

al. †gloriā

Al. †tibi vi

in qua

Ps. 13.

Rapit
- Homo
  - Vale. j. Corinth. vj. b. Neq̄z raptores regnū dei possidebūt.
  - Bene. Matth. xj. b. Regnū cęlorz vim patitur ⁊c.
- Diabol⁹ — Ps. Insidiak vt rapiat pauperē. j. Petri. v. b. Quęrens quē deuoret. Ps. 9.
- Deus
  - Vale ad pgnā: vt hic. Et Esa. xlij. d. Facti sunt in rapinam.
  - Bñ ad gratiā. Ps. Eripuit me ō inimicis meis fortissimis. Amos. iiij. d. Facti est. Ps. 17.
  - Bñ ad gliaz. Sap. iiij. c. (q̄si torris ⁊c. Rapt⁹ ē ne malicia mutaret ītellectū ei⁹.

Quid aūt debeant intelligere/⁊ quō debeāt cōuerti ad dñm/subiūgit: t Sacrificiū laudis: si q̄s obtulerit: v Honorificabit me/dicit dñs: nō sacrificiū pecudū. Unde sup reprobauit sacrificia pecudū: et dixit: Immola deo sacrificiū laudis. Nota q̄ alia lra hz h̄: Qui imolat cōfessionē/glorificat me. Unde ⁊ Josue. vij. c. Fili da glām deo ⁊ cōfitere ⁊ indica mihi q̄d feceris. Eccli. vij. d. Sacrificiū sanctificatiōis offeres dño. Eccli. xxxv. a. Salutare sacrificiū ē attēdere mādatis. x Et illic. i. in sacrificio vel ī honore: Est y Iter q̄ ostendā. i. manifestabo: z Illi salutare dei. i. meipsū. Et bñ/illic/in honore ē iter: fm qd̄ dicit Eccli. xj. c. In honore veloci pcess⁹ illi⁹/Ecce ⁊ honor ⁊ iter. Et nota q̄ dicit: Ostēdā/nō dabo: qz ī itinere. i. in via nō dak plene: sed ondik: Sic mercator bladi/ondit paz ō blado: ⁊ caupo parū vini dat ad p̄gustandū. Sap. x. b. Justū deduxit dñs p vias rectas ⁊ ondit illi regnū dei. Prouer. vlk. c. Gustauit ⁊ vidit q̄ bona ē negociatio ei⁹. Salutare dei/christ⁹ ē: ō q̄ Esa. lij. c. Uidebūt oēs termī krę salutare dei nri. Sup illō ꝓbū: Quare tu enarras ⁊c. notandū q̄ est quędā p̄dicatio fraudulēta: sicut p̄dicatio hęreticorū. Job. ij. b. Omnis homo primū bonū vinū ponit super mēsam/⁊ cum inebrati fuerint/tunc id quod deterius est. Hiere. ij. d. Quid tibi vis in via ęgypti vt bibas aquam turbidam: id est doctrinam hęreticorū: Item alia est quęstuosa. Esaię. j. f. Caupones tui miscent aquam vino. Hoc faciunt

Predicatio multiplex

vino. Hoc faciūt illi qui austeritatē scripturę cōparant ꝓpter quęstū: Et ita sunt cōtrarij dño/q̃ aquā ꝓuertit in vinū. Joh. ij.b. Itē alia est suffocata seu meretricia.i. ornatu verborꝝ pal/liata. Prouer.vij.c. Intexui funib⁹ lectū meū: strauī tapetib⁹ pictis ex ęgypto ꝛc.id ē ornaui sermonē meū ꝓbis rhetoricis ꝛ sophisticis. Eccli. xxij.f. Circūliniſti sti/bio oculos tuos ꝛ ornaꝛ es mūdo muliebri. Eccli.xlij.d. Mō abscō das sapiētiā in decore suo. Itē alia est inimi/ca.s.mouēs ad risū/cū tū potⁿ deberet mouere ad fletū et gemitū. Cant[.ij.c. Vox turturis audita est ī terra nr̃a. Eccli.xxxij.g. Audiūt sermo/nes meos ꝛ nō faciūt eos: qz ī cāticū oris sui vertūt illos. Itē alia ē ꝓtumeliosa.s.qñ alicui ꝓtumelia ī sermōe irrogat. Jaco. iij.c. Mūq̃d fōs ò eodē foramine emanat dulcē aquā ꝛ amarā? Itē alia ē supba. Greg⁹. Mō iō ꝓdicāt vt velint sapiētes effi/cere: sz sapiētes quērūt vt possint suā sciētiā alijs ostētare. Itē alia ē inportuna. Eccli.xx.c. Ex ore fatui reprobabit parabo/la: qz nō dicē eā ī tēpore suo. Per Zriū/ Prouer.xv.c. Sermo oportun⁹ optim⁹ ē. Itē alia est supflua. Eccli.xx.a. Qui mltis vtit verb/lędit aiaz suā. Et in lege: Vir patiens fluxū seminis Levit.15.a. immūdus iudicabit.

¶ Expositio Pſ.L.

Miserere mei deus. Titulus. ¶Psalmus dauid cū venit ad eum nathan ꝓpheta/ qñ/ vel qñ intrauit ad bersabee. Hui⁹ tituli talis est sensus. Psalm⁹ iste ꝓuenit dauid ꝓphetę agēs de pęnitētia ꝛ hūi/litate quā habuit dauid: cū venit ad eū nathā ꝓpheta/ ꝑ similitudinē ꝓpositā ò oue paupis/redarguēs eū de pctō qō fecit/qñ itrauit: vel redarguēs eū/qñ intrauit ab bersa/bee. Cui⁹ facti historia plana ē: ꝛ habek.ij.Regl.xj.et.xij. Et hñ ponit hic psalmus iste. In supiori eñ psalmo egit de ꝓtore iudicij: Hic agit de pęnitentia: vt ꝫ iudiciū agam⁹ pęnitentiā: qz vt habek Eccli.j.c. Timor dñi expellit peccatū. Et vt exē/plo dauid sperem⁹ veniā peccatoꝝ: ꝓm qd dicit Zach.xij.c. Erit q̃ offēderit ex eis in illa die sicut dauid. Et qd habek ibi ij.Regl.xij.d. multū nos ꝓuocare debet ad sperandū si hūi/liter velim⁹ pęnitere: quia q̃ cito dixit dauid: Peccaui: rñdit nathan: Dñs trāstulit a te peccatū tuū. Sed q̃re nō ponit ibi psalm⁹ iste: Sol. Quia allegorice ibi de christo exponit: pęni/tētia aūt christo nō cōuenit. Itē hñ ponit hic palm⁹ iste vt sit quiquagesim⁹: vt notek q̃ sicut ī anno q̃nquagesimo q̃ iubile⁹ dicebat/remittebant oia debita: ita ꝑ pęnitētiā ꝛ hūilitatē de q̃ hic agit/impetrat a dño plena remissio pctōꝝ. Vñ intētio/ē monere ad pęnitētiā. Mod⁹. Quiq̃ st ꝓtitiōes. Prima ē de/ꝓcatio. Secūdo cōfidentia indulgētię ꝛ ablutiōis ostēdit ibi: Incerta ꝛ occulta. Tertio ex cōfidētia secur⁹ petit deleti/onē oim pctōꝝ ꝛ plenā restitutionē: ibi: Auerte faciē tuā. Quarto q̃d restitut⁹ psoluat/ostēdit ibi: Docebo. Quito de ędificatiōe hierlm ꝓphetat: ibi: Benigne fac. Dauid q̃ pę nitēs ꝛ publice ꝓfitens in psona sua ꝛ cuiuslibet pęnitētis: aut etiā ton⁹ ecclię militātis/dicit: a ¶Miserere. Tria ꝓncipalit obiecta sūt peccatori ī ꝓcedēti psalmo.s.furtū/adulteriū/ꝛ dolositas: cū dictū ē: Si videbas furē currebas cū eo: Et cū adul teris portionē tuā ponebas: Os tuū abūdauit malicia ꝛ lin/gua tua ꝓcinnabat dolos. Dauid q̃ istoꝝ ꝓscius/hic respōdet: a ¶Miserere mei de⁹.q.d. qui fur sū/vicino ouiculā rapiēs: adult sū/bersabee illicite cognoscēs: dolosus sū/vtiā inocentē morti exponēs. Et sequūt tria ꝓba his trib⁹ rñdentia.s. Dele iniq̃tatē meā: qd ad dolositatez referri pōt. Laua me ab iniq̃tate mea: q̃tū ad homicidiū. Et a pctō meo mun/da me: q̃tum ad adulteriū. Duplicē aūt ꝓfessionē facit ꝓba hic. Primo cōfitek se miserū/cū dicit: Miserere: qz vt ha/bek Prouer.xiij.d. Miseros facit ꝓꝑos peccatū. Silr dicat q̃libet veniā ꝛ misericordiā sperās exēplo dauid: Exaudi dñe vocē meā q̃ clamaui ad te/ miserere mei ꝛ exaudi me. Zach. xij.c. Proteget dñs hierlm: ꝛ erit qui offenderit ex eis in die illa sicut dauid; ꝛ domus dauid sicut dei: ꝛ sicut angel⁹ in coñ/spectu dei. Secūdo confitek deū misericordē/cum dicit: b Scōm magnā misericordiā tuā: non sicut cain/q̃ dixit Gen.iiij.b. Maior est iniq̃tas mea q̃ vt veniā merear. Itez in hoc ꝓmo ꝓsu notank q̃tuor: Grauis miseria/difficilis of/fensa/ dei omnipotētia/ꝛ eiusdē misericordia. Primū notak/cū dicit: Miserere: qz vbi ē magna miseria/ necessaria ē magna mi sericordia. Cassiodor⁹ Magna est misericor dia/q̃ formā serui ipo/suit dño mūdi: vt pa/nis esuriret/ fons siti/ret/virt⁹ infirmarek/vita morerek/ redēptor vēnderek. Eccli. xxxv.d. Speciosa est misericordia in tpe tribulatiōis. Secū/dū notak/cū dicit: Dei. Pro graui eñ offensa cui⁹ cōscius sibi erat/tacet ꝓprīū nomē/qd odiosū erat: ꝛ ꝓponit ꝓnomē/ qd significat mere substantiam. Si eñ diceret: Miserere mei dauid vel regis: posset ei dñs rñdere: Nonne tu es dauid ille quē ego elegi ꝓm cor meū: et quē ego regē israel feci/ de post ęstantes accipiēs eum: Quō ergo ausus fuisti offendere me? Pro nomine q̃ odioso/ꝓnomen ponit: qd significat mere sub/stātiā quā dñs fecit. Et iō nō est deo odiosa: qz de⁹ nihil odit eorꝝ q̃ fecit: sicut dicit Sap.xj.d. Tertiū.s.potētia notak ibi: Deus/potēs: cui tamē ꝓprīū ē misereri: videns culpā ꝛ vi/dens pęnitentiā. Quartū ibi: Scōm magnā misericor/diā tuā. Pſ. Quia magna ē misericordia tua sup me ꝛ eru/isti aiaz meā ex inferno inferiori. Et dicit beat⁹ Bern. q̃ sicut sūt peccata minima/mediocria/ꝛ maxima: ita ꝛ misericordia Parua eñ est misericordia dare tēporalia: mediocris expe/ctare ad pęnitētiā: magna indignū coronare: et gloriā dei re/stituere. Magno igit pctōi necessaria magna ē misericordia. Ro. v.d. Ubi abūdauit delictū/supabundauit ꝛ gratia. Et ideo in tpe in quo maxime abūdauit iniquitas/datus est christ⁹: ma/gna.s.elemosyna. In ōmis aūt temporibus/ parua: qz abraā moyses ꝛc. c ¶Et ꝓm multitudinē ꝛc.q.d. in oī genere quātitatis.s.in cōtinuo ꝛ discreto/magna ē ei⁹ misericordia. Diffe/runt tñ misericordia ꝛ miseratio: qz misericordia dicit habitū virtutis: miseratio autez dicit actum. Pſ. Miserationes eius sup omnia opera eius.j. Paral.xxj.b. Miserationes ei⁹ mul/tę sunt. Pſ. In multitudine misericordię tuę exaudi me. Itē Pſ. Laudate eum ꝓm multitudinē magnitudinis ei⁹. Mul/titudo misericordię dei attendit ꝓm multitudinem offensionū/vel frequētiam dimissionū: vel ꝓm multitudinē offendentiū.i. qz mlta dimittit/ꝛ multotiēs/et multz: Magnitudo ꝓo attendit iuxta magnitudinem miserētis/ vel peccatorū: id est quia ma/gnus est qui dimittit: ꝛ magna q̃ dimittit. Esa.lxiij.b. Mise/rationū dñi recordabor/ꝛ laudē domini sup omnib⁹ quę red/didit nobis dñs et sup multitudinē bonorū domus israel/ q̃ largitus est eis ꝓm indulgentiā suam/ꝛ ꝓm multitudinē mise/ricordiaꝝ suarū. Sed quō petit multas/qui paucas facit mi/sericordias? Eccli.xxviij.a. In hoiem simile sibi nō hz miseri cordiā/ꝛ de pctis suis deꝑcabit? Eccli.v.b. Ne adūcias pec/catū sup peccatū: et ne dicas: miseratio dei magna ē: mltitu/dinis peccatorū meorū miserebit. Misericordia eñ ꝛ ira ab illo cito ꝓximant. Et notatur hic vnitas essentię/ cum dicit: magnā. Et trinitas psonarū/cum dicit: multitudinem. Et ita efficaciter miserearis vt peccatū tollas. Et hoc est qd sequit: d ¶Dele iniq̃tatē meā/in ꝓprīū cōmissā. Dele sic tu ipse dicis/Esa.xliij.d. Ego sū/ego sū/q̃ deleo iniq̃tates tuas ꝓpter me. Et.xliiij.d. Deleui vt nubē iniq̃tates tuas/ꝛ q̃si nebulā peccata tua. Nubes dicit peccata mortalia: nebu/lā venialia. Et ideo/dele: qz scꝑta ē. Diabol⁹ eñ scribit pec/cata. Hiere.xvij.a. Peccatū iuda scriptū est stilo ferreo ī vn/gue adamātino. Hanc scripturā delet dñs. Col.ij.c. Delens qd aduersus nos erat chirographū decreti. Qd manifestū ē in theophilo. Dele/inq̃ de anima maculā: de libro memo/riam: de conscientia remordentē vermem: de affectu appeti/tum: de gestu errorem. Et quia quandoq̃ deletur aliquid et tamen ibi adhuc apparet aliquod vestigium: Ideo adiungit:

Psalmus dauid cum venit ad eum nathan prophe/ta: quando intrauit ad ber/sabee. L.

a m Iserere mei deus: ꝓm
b magnā misericordiā tuam.
c Et ꝓm multitudinē miserati/
d onū tuaꝝ: dele iniq̃tatē meā.

Partitio psalmi

Tria petit dauid

Pſ.26.

Quatuor notank in hoc psu

De pe.dis.3.c. totam

Pſ.77.

Pſ.85.

Differētia inter misericordiā et miserationem Pſ.144.

Pſ.68.

Pſ.150.

Amplius laua